

שני דיני פרק שלשה עשר כתובות

קו.

עין משפט נר מצוה

י א מיי פ"ב מהל
אשוח הל טו סמ
לאין פל טו"ע אה"ע
פי ע ט"ז ה
יח ב מיי שם טו"ע
שם ט"ז י
יג א מיי פ"ח שם הל
יע טו"ע שם ט"ז ה
ט"ז י
כ ד מיי פ"ב שם הל טו
טו"ע שם ט"ז י
ט"ז י
כא ה מיי שם הל טו
טו"ע שם ט"ז י
כב ו מיי שם טו"ע
שם ט"ז י
יח:

תוספות ר"ד

פוסקין מוונות לא"א
ושמואל אמר אין פוסקין
פי מהלך למדינת הים
ואשתו תובעת מוונות רב
סבר ב"ד יורדין לנכסיו
ופוסקין מוונות לאשתו
ושמואל אמר אין פוסקין
אמר פוסקין דמשועבד לה
ושמואל אמר אין פוסקין
מ"ט רב זביד אמר
צריי אהפשה רב פפא אמר
חיישין שמא אמר לה צאי
מעשה ידך למונותיך.
פי והיא קבלה עליה אבל
כששמעו בו שמת פוסקין
וליצא למחש לזריי שהורי
סופה לבנות כתובתה
ואז תשבע שלא עכבה
בידה משלהם כלום ולצאי
מעשה ידך למונותיך
נמי ליכא למחש שכבר
מת ואיני משועבדת לו.
וא"ת הרי היא משועבדת
ליתומים ואף הם יאמרו
לה כן. תשובה אף הוא
אינו יכול לומר לה אאי'
תתרגמה היא והרי עכשיו
אינה רוצה. אמר שמואל
ומודה לי אבא בשלשה
חדשים הראשונים שאין
פוסקין לפי שאין אדם
מניח את ביתו ריקם; תנן
מי שהלך למדינת הים
וכו' ע"כ לא פליגי אלא
לענין שבעה אבל מונו
יהיבין לה תרגמי' שמואל
כששמעו בו שמת; ומהכא
שמעין שאין היתומים
יכולין להשביע האלמנה
כל זמן שהיא נונית
דילמא אהפשה בעלה
צריי דהא פסקי' לקמן
הלכתא כחן כ"ש דקיל
כרב דאמר פוסקין מוונות
לא"א ומוקי' למתני' מחיים
דבעל ואיכא למימר התם
הוא דפליגי עליה דחנן
ואמרי תשבע דמאן לימא
לן דאתא לידד גיבור
כתובתה ותשבע דילמא
מייחא היא ברישא הלכך
תשבע השתא דילמא צריי
אהפשה אבל באלמנה
הנונית כ"ע לא פליגי
דחשבע בסוף ולא תשבע
בתחילה; בני כהנים
גדולים אומרים תשבע חנן
אמר לא תשבע ואם בא
בעלה ואמר פסקתי לה
מוונות נאמן פי' ובשבעה
ומחורת לו מה שנתנו
לה ב"ד ה"ג כששמעו בו
שמת והא אם בא קאמר
אם בא לאחר שמונה.

ששמעו בו שמת. פירש הקונטרס דלמאי ניוחש לה אי לזריי
הרי סופה ליעול כתובתה ולישבע שלא עיכבה משלהם
כלום והשתא צעי למימר דפליגי בלא שמעו בו שמת היינו בלא שבעה
דאי שבעה אמאי לא תטול וזה אינו דהא בסמוך פריך עד כאן לא
פליגי אלא לשבעה אבל למונות
יהיבין לה אלמא לשמואל אפילו
שבעה אין לה ונראה לרבי דהיינו
טעמא דשבעה זו שמת לכולי עלמא
פוסקין דאין כאן שום הוכחה לשה
דתפסה זריי ולא שאמר לה צאי
מעשה ידך במונותיך אבל בלא
שמעו שמת אמר שמואל דאין פוסקין
דמוכחא מילתא מדאינו חוזר שנסתלק
ממנה שזום ענין לרז זביד זכריי
ולרז פפא דאמר לה צאי כו' והלכך
אפי' שבעה לא מהימנא. מ"מ.
ולכי מגמגס לפירושו דפריך בסמוך
מהא דתניא מי שהלך למדינת הים
ואשתו תובעת מוונות בני כהנים
גדולים אומרים תשבע כו' ואם בא
כו' ומשני ששמעו בו שמת ודוחק
לשנויי צא לאחר שמועה ונמלח שהיה
שקר מה ששמעו בו שמת והיה מני
לשנויי בלא שמעו בו שמת וכוונן
דפסקיה מצדא או שום אונס שאינו
יכול לשזב דמודה שמואל דפוסקין
לה מוונות כיון דהשתא ליכא הוכחה
ואמר לי רבי דהא מילתא לא שכיח
הוא שיארע אונס או יפסיקו הנהר
יותר מיום או יומים:

בששמעו ב"ד שמת בור"ע ע"א

א פליגי. נראה
לרבי דהאי שמעו בו שמת צשני
עדים מדקאמר לקמן ששמעו בו
שמת צעד אחד מכלל דעד השתא
ס"ד צשני עדים וצקול נמי ליכא
למימר מדפריך לקמן ת"ש האשה
שהלכה היא ובעלה למדינת הים כו'
וצבה ואמרה גירשני צעלי מתפרנסת
והולכת עד כדי כתובתה ומשני
כשמעו בו שמת פירוש שמת קודם
אותו הזמן שאמרה שנתגרשה ופריך
מ"ש עד כדי כתובתה אפילו לעולם
נמי ואי שמעו בו שמת צקול קאמר
מאי קושיא וכי יש להאמינן הקול

פוסקין מוונות. צ"ד יורדין לנכסי מי שהלך למדינת הים ופוסקין
מוונות לאשתו: **בשמעו בו שמת כ"ע לא פליגי**. דפוסקין דלמאי
ניחוש לה אי לזריי הרי סופה לנכות כמותה ומשבע שלא עיכבה
משלהם כלום ואי לשמא אמר לה צאי מעשה ידך במונותיך וקבלה
עליה משמת אינה משועבדת לו
למעשה ידיה. וא"ת והרי היא משועבדת
ליתומים ואף הם יאמרו לה כן אף
הוא לא היה יכול לומר לה אלא א"כ
היא מתרצה: לרבי. זכורות כספים
נתן צידה למונות: **חיישי' שמא אמר**
לה צאי מעשה ידך במונותיך.
וקבלה עליה: איכא ציניוהו גדולה.
הראויה להמפיסה מעות ולא ספקה
מוונות צמעשה ידיה שהן שני צלות
או שאינה צנלת מלאכה לזריי
איכא למיחש ללאי מעשה ידך
במונותיך ליכא למיחש דכיון דלא
ספקה לא קבלה עליה: אי נמי
קטנה. ובעלת מלאכה והשנים
כתקין: **ופסקה**. לרז זביד פוסקין
דלא עביד איניש דמתפסין זריי לקטנה
לרז פפא אין פוסקין דאיכא למימר
לאי מעשה ידך למונותיך אמר לה:
ואם בא ואמר פסקיה לה מוונות.
אתפסתיא זריי: **נאמן**. ובשבעה
ומחורת מה שנתנו לה צ"ד: **לאחר**
שמועה. לאחר ששמעו בו שמת
צא: **ולא דבר אחר**. מפרש לקמיה:
צמשה אשמו ע"י שליט. העמיד
האפוטרופוס לוונה ועכשיו משך
האפוטרופוס את ידו דהשתא ודאי
לזריי ליכא למיחש ולא לשמא אמר
לה צאי מעשה ידך למונותיך:
אי הכי. דהשנה אותה ע"י שליט
אפי' צניו וצנותיו נמי דהא גלי דעמיה
דניחא ליה שיהו מוונין משלו:
צדקה

א פוסקין מוונות לאשת איש ושמואל אמר
אין פוסקין מוונות לאשת איש אמר שמואל
מודה לי **אבא בשלשה חדשים הראשונים**
א"כ לפי שאין אדם מניח ביתו ריקן: **בששמעו**
בו שמת כולו עלמא לא פליגי כי פליגי
בשלא שמעו בו שמת רב אמר פוסקין דהא
משועבד לה ושמואל אמר אין פוסקין מ"ט
רב זביד אמר אימא צריי אתפסה רב פפא
אמר חיישין שמא אמר לה צאי מעשה
ידך במונותיך מאי בינייהו איכא בינייהו
גדולה ולא ספקה אי נמי קטנה וספקה תנן
מי שהלך למדינת הים ואשתו תובעת
מוונות י' חנן אמר תשבע בסוף ולא תשבע
בתחלה נחלקו עליו בני כהנים גדולים
ואמרו תשבע בתחלה ובסוף עד כאן לא
פליגי אלא לענין שבעה אבל מונוי יהיבין
לה תרגמה שמואל בששמעו בו שמת תא
שמע מי שהלך למדינת הים ואשתו תובעת
מוונות בני כהנים גדולים אומרים תשבע
חנן אומר לא תשבע י' ואם בא ואמר פסקתי
לה מוונות נאמן הכא נמי בששמעו בו שמת
והא אם בא ואמר קאמר אם בא לאחר
שמועה ת"ש **א"כ מי שהלך למדינת הים**
ואשתו תובעת מוונות **א"כ ואם בא ואמר צאי**
מעשה ידך במונותיך רשאי קדמו בית דין
ופסקו מה שפסקו פסקו הכא נמי בששמעו
בו שמת ת"ש א"כ מי שהלך למדינת הים ואשתו
תובעת מוונות ב"ד יורדים לנכסיו וזנין
דקדקה ולא דבר אחר אמר רב ששת במשרה
את אשתו ע"י שלישי ע"י הכי בניו ובנותיו נמי כשהשרה לזו ולא השרה לזו
מאי פסקא אלא אמר רב פפא כששמעה בו שמת בעד אחד היא דאי בעית
אינסובי בעד אחד מצוי מינסבא מונוי נמי יהיבין לה בניו ובנותיו דאי בעו
למייחא לנכסיו בעד אחד לא מצו נחתו מונוי נמי לא יהיבין להו **א"כ מאי דבר**
אחר רב חסדא אמר תכשיט רב יוסף אמר צדקה מ"ד תכשיט כל שכן
צדקה

הואיל והיא אמרה שגירשה ולא מת ולא דמיא לה היא דפרק המפקד (צ"מ דף נח: ושם) שצוי
לנכסיו ושמואל אמר מורדין כשמעו בו שמת כולי עלמא לא פליגי דמורדין והוא שמעו בו שמת היינו צעד אחד דאי צשני עדים
מאי חידוש הוא הלך הם יורשים אותו וא"ת ואעד אחד היאך מורדין והתנן ציצמות צפרק האשה שהלכה (דף קטו: ושם) גבי
האשה שאמרה מת צעלי שאין האחים נכנסים לנחלה על פיה ומדיהא לא מהימנא עד אחד נמי לא מהימנא וי"ל דהתם מייירי לירד
ולמכור אבל בהמפקד מייירי לירד על מנת שלא למכור כדמוכח התם והא דתניא לקמן צ"ד יורדין לנכסיו חזון ומפרינסין את אשתו
אבל לא צניו וצנותיו ומוקמינן לה בשמעו בו שמת צעד אחד וקאמר צניו וצנותיו דאי צעו מיחא לנכסיו צעד אחד לא מנא נחתי
מונוי נמי לא יהיבין להו התם נמי למכור אבל צפירות הגדלים צדה אכלי להו שפיר: **חיישינן שמא אמר א"כ ב"ו**. וקיצלה עליה
ופטרמו ופטור הוא צקול אע"ג דהשתא לא ספקה: **קטנה** וספקה. וא"ת והאיל וספקה נימרו לה צ"ד לאי מעשה ידך למונותיך
ולמה יורדים לנכסיו להאן דחייש לזריי ואי לא ספקה א"כ היכי מתלה למ"ד צאי מעשה ידך והא אין מחילת קטנה כלום וי"ל כגון דספקה
לזכרים גדולים ולא ספקה לזכרים קטנים ולזכרים קטנים מהני מחילתה אי נמי צפעוטות דמקחן ומתנתן מתנה. מ"ר:
תרגמה שמואל בששמעו בו שמת. תימה א"כ מאי טעמא דצני כהנים גדולים דמה לי דמת צציתו מה לי ששמעו בו שמת ע"פ
עדים ואין נראה לפרש ששמעו בו שמת ע"פ עד אחד וי"ל דאפי' מת צציתו פליגי צני כהנים גדולים והא דנקט למי שהלך
למדינת הים רבותא נקט דס"ד ניחוש כ"כ לזריי דאפילו שבעה לית לה. מ"ר: **ואם בא ואמר פסקתי לה מוונות נאמן**.
פירש רש"י אף להוציא מידה מה שנתנו לה צ"ד שבעה דהכי משמע דאנשבעה קאי והיינו טעם דקתמא דמילתא מתפסין לה
זריי הלכך מוליאין מידה שבעה ונראה לרבי **א"כ להצריכה שבעה וצבעה תגבה מה שמועה ואלמלא דאי לאו הכי לא תמנא מי**
שליה לה שיראים להפסיד אבל עכשיו שהיא צבעה אין יראים כלום פסומינן עליה ששבע. מ"ר: **ואם בא ואמר דה צאי**
מעשה ידך במונותיך רשאי. כלומר אם לוותה ואלמלא לא אפרע שאם לא היו מלוים לזו הייתה דוחקת עלמה אף ע"ג דלא כגון דספקה
והאי דלמרינן לקמן לוותה ואלמלא עמדה ומיאנה ודייקינן טעמא דמיאנה הא לא מיאנה יהיבין לה התם שפסקו לה צ"ד:
מאי פסקא. תימה לרבי אין סתמא דמילתא אשתו דחייז צמונותיה משרה על ידי שליט צניו וצנותיו דלא מייחז צמונותיהם
לא משרה ורצונו שמשון מפרש הסוגיא אי הכי צניו וצנותיו נמי אי אמרת בשלמא דלא איירי מתני' צמשה אשתו ע"י
שליט אלא אשתו וצניו סמוכין על שולחנו ניחא דאשתו מפרנסין הואיל והוא חייז לוונה משום חשש דשמא תפסיסה זריי אין צ"ד
נמנעין מלוונה אבל צניו וצנותיו דאינו חייז צמונותיהן אין לירד לנכסיו לפרנסם דצקל יש לחוש שמא תפסיסה זריי והניח להם מעות
לפרנסם עד שישזב אבל השתא דמוקמת צמשה ע"י שליט ליכא למיחש לזריי ומשני צמשה אשתו ע"י שליט אבל צניו סמוכין על שולחנו
ולא השרה ע"י שליט ולהכי חיישינן לזריי ופריך מאי פסקא דזה אין רגילות דאשתו ישרה ע"י שליט וצניו יהיו סמוכין על שולחנו: